

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Fotoalbum og almindelig fremvisning

Trettvik, Johan

Publication date:
2012

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Trettvik, J. (2012). *Fotoalbum og almindelig fremvisning*. (s. 1-5).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Johan Trettvik (arbejdspapir, 2012)

Fotoalbum og almindelig fremvisning:

Jeg prøver her at komme lidt tættere på billedets ”fænomenologi”.

Forud for at sortere billeder:

Udstyr:

Kamera, film, fremstilling

Informationer:

Sted, tid (dag, år, klokken), motiv (stedet, personer, bygninger, farver etc.),

Billederne i fysisk form:

Format (typisk 10x15), farvetryk, indpakning fra fotohandleren

Et billede har en behandling på den ene side, og ingen på den anden side. Det er særligt glittet papir, og den behandlede side er mere eller mindre følsom overfor berøring og slid.

Billedsortering:

Bunken: Her er alle billederne lagt i en bunke uden der nødvendigvis er en egentlig orden. Der kan selvfølgelig være en ”nederst er først” eller ”alfabetisk/nummereret” orden, men en sådan ”bunkeorden” er som oftest en rodebunke. Nogle mennesker skriver informationer bag på billederne for at kunne huske forskellige detaljer ved billederne (dette gælder også for de to andre sorteringer, men se i øvrigt nedenfor). Søgningen af et billede foregår ved enten at bladere hele eller dele af bunken igennem, eller ved at stikke ind i bunken på steder hvor det cirka må være, og så lede derfra. Man kan selvfølgelig også hælde alle billederne ud på bordet/gulvet for at få et bedre overblik.

Fordele: billederne er samlet et sted, de fylder forholdsmæssigt mindre grundet mindre materiale, kræver meget lidt tid.

Ulemper: billederne er ofte dårligt beskyttet og slides meget, de er svære at finde rundt i

Indpakningen: Her er billederne organiseret i de bunker som man har fået dem fra fotohandleren i. Den orden som de har er i hvert fald indledningsvist bestemt af den orden, som billederne er taget i (enten det første billede først eller sidst). Man kunne sige at billederne er ”chunket” i forhold til fremkaldelsestidspunkt. Denne organisering kan selvfølgelig være tematisk, men er det ikke nødvendigvis, da der både kan være billeder af det ene og det andet i en indpakning. Den måde som

indpakningen organiseres på er ved at placere dem i skuffer, på hylder, i kasser eller lignende. De fleste vil nok holde dem samlet et sted, men dette er ikke en nødvendighed. Søgningen af et billede foregår ofte ved at man enten kan huske den rigtige indpakning for et billede, og derfor kun skal kigge gennem 12-36 billeder, eller ved at man åbner pakken og kigger ned for at se om det er det rigtige billede-sæt.

Fordele: billederne er beskyttet af indpakningen, billederne har en vis sortering, som kan give et hint om placering af det/de ønskede. Kræver meget lidt tid

Ulemper: billederne bliver udsat for en del slid ved at blive taget ud af pakken ved lede-processen eller ved fremvisning.

Fotoalbummet: Her er billederne organiseret i speciallavede albums (enten præfabrikerede eller selv-fremstillede). Der findes mange forskellige typer albums, nogle klistrer man billederne ind i, mens andre har lommer eller små ”klemmer”. Nogle har silkepapir mellem siderne til ekstra beskyttelse, og andre ligger billederne bag plastik. Det ydre på albummet kan både være distinkte og ens. Dvs, man kan have flere forskellige udseende albums som så indikere hvilke billeder der kan findes her, eller de kan være helt ens, hvor der så ofte er en tekst som indikere hvilke billeder der ligger i albummet. Hvilke billeder der kommer i hvilke albums afhænger af den sortering man ønsker at foretage. Sorteringen kan være tematiske, tidslige, person-båret, stedsbåret, tingsbåret eller lignende (en nærmere analyse af hvilke temaer folk faktisk anvender kunne være fordrende for hvilke sorterings muligheder man bør implementere). Nogle skriver tekst under billederne, andre bag billederne (hvilket slider på billedet, da man skal tage det ud af albummet for at se teksten), eller ingen tekst overhovedet (hvad skriver folk faktisk i deres fotoalbum, hvilke typer informationer, og hvorfor?). Albummene er ofte placeret i reoler ligesom mapper eller bøger, men kan selvfølgelig puttes i skuffer, kasser eller lægges i bunker. Når man skal lede efter et billede, så leder man som ofte efter det rigtige album, derefter den rigtige side i albummet. Hvis man ikke finder det ønskede billede kan man selvfølgelig mere eller mindre systematisk gennemgå albummene og billederne.

Fordele: meget lidt slid på billederne, forbedrer formentlig genkaldelsen af et ønsket billedes position, idiosynkratisk sortering

Ulemper: meget tidskrævende, pladskrævende.

Motivation til billeder:

Hvorfor har folk overhovedet billeder, og hvad er det man ønsker at gøre med dem? Billeders primære funktion er dels at fungere som en slags dokumentation ("sådan så jeg ud", eller "jeg har altså været der") og dels som en slags hukommelsesunderstøttelse til genkaldelse ("nå ja det var sådan det var").

Før den digitale billedmanipulations-verden var billeder ofte fremhævet som et slags sandhedsvidne, selvom der naturligvis tidligere har forekommet billedmanipulation (Stalin redigerede Trotsky væk fra alle billeder med Lenin) og selvom ethvert billede er en mere eller mindre aktiv selektion fra den fotograferendes side. Det fotografiske billede er blevet anset som et billede af verden "som den er", da eksponeringstiden er mere eller mindre øjeblikkelig. Dette er i modsætning til maleriet som i højere grad må hvile på fortolkning og hukommelse. Billeder (både fotografiske og malerier) er en vigtig kilde til dannelsen af en *samfundsmæssig historicitet*.

Billeder i form af malerier har eksisteret i ca. 30000 år, og i dag har mennesker billeder overalt (på væggen, i pungen, på passet, i tasken etc.). Vores visuelle perception af verden bliver ofte fejlagtig sammenlignet med en fotografisk proces hvor "mentale billeder" dannes, lagres og fremvises. Selvom kameraets historie rækker 1000 år tilbage i tiden, så er det kun indenfor de seneste 150-200 år at vi har haft "fotografiske billeder".

Billeder har derfor "altid" (i vores kultur-tid) fascineret os, og "demokratiseringen" af billedet ved de stadig billigere kameraer har nok derfor medført et kraftigt stigende forbrug af billeder. Billeder bliver nu ikke blot en samfundsmæssig dokumentation, men også en stor del af vores egen *personlige historie*, en fastholdelse af mindet som ikke bare noget indre, men også som noget ydre. Vi er ikke længere afhængige af vores egen eller vores fælles hukommelse for hvordan vi så ud som barn eller hvad vi lavede i vores ferie (eks.), billedet kan hjælpe os til at danne os en forestilling eller erindring om dette. Billeder på denne måde er derfor en vigtig komponent i at forme og fastholde vores identitet over tid. Samtidig er billeder også et meget vigtigt og stærkt *kommunikationsmiddel*. Det gamle ord om at et billede siger mere end 1000 ord, er sandt i en grad der er helt selvindlysende for de fleste af os (selvom man kunne påpege at et billede "siger" så meget at det egentlig er helt åbent hvad der bliver sagt, og at der derfor ikke egentlig bliver sagt noget). Vi fortæller om vores ferie/barndom/arbejde og understøtter det med billeder af hvor sjovt vi havde det, hvordan vi sidder, hvor sure vi så ud. Billedet giver betragteren et direkte indtryk af den setting, som vi konstruerer resten af vores fortælling i. Den giver lytteren mulighed for at

spørge til specifikke, ikke-fortalte og uudtalte ting (såsom, ”hvorforser du så sur ud”, eller ”hvorfors har du ikke noget tøj på, på det her billede”).

De fleste af os er dårlige fotografer, men relativt gode fortællere. Vi tager ikke billeder for at laveden ”rigtige” komposition, men for at kunne huske eller fortælle. Dette er vigtigt i en analyse af det digitale billede, og et eventuelt digitalt fotoalbum, fordi det kunne sige os noget om nogle af de ændringer den nye teknologi er ved at indføre.

Det digitale billede:

Med udviklingen af digitaliserings-teknologien er det blevet muligt at tage billeder uden film. Den gamle måde, den analoge, er i stigende grad blevet afløst af en digital form for billeder, hvor billederne kan gemmes på lagerenheder, kan ses stort set øjeblikkeligt efter at være taget, og er nemme at foretage ændringer ved. Der er en række konsekvenser af den nye udvikling som må tages under overvejelse. For det første er det blevet nemmere at tage *mange* billeder, og derefter sortere i den bunke man har taget for at finde et der er godt eller sigende. Dette betyder at det ikke er nær så vigtigt at være en god fotograf, da man kan tage rigtig mange billeder og håbe på at heldet er med én. Det betyder også at antallet af personlige billeder stiger markant, og at man skal foretage en række selektionsvalg på en langt større mængde en tidligere. Selvom billederne ligger på hukommelseskortet eller harddisken, så skal de stadig ses igennem for at man kan træffe sine valg, og det er en hypotese at dette er noget de færreste får gjort. Dvs. det kan godt være at de får valgt et eller to billeder til at sende rundt via e-mail til familie og venner, men det er knap så sandsynligt at man får smidt ud i de billeder som ikke er særligt gode. Begrundelsen for dette skal igen findes i den personlige historie, at selvom billedet ikke indeholder de rette kompositoriske elementer til at kvalificere til at være et ”godt” billede, så er det qua at det er taget, en del af historien. Vi kommer derfor til i stigende grad at fylde vores harddiske op med billeder, som vi sjældent ser og aldrig får fremkaldt.

For det andet er vi i stand til at dele billeder som aldrig før, hvilket gør at vi også får andres billeder til at ligge hos os. Billedet som kommunikation gør at man modtager flere billeder end tidligere, men at dette ikke er det store problem, idet de hverken fylder noget (i egentlig fysisk forstand) eller

For det tredje tillid til billedet er rystet

Fordele,

hvad har digitaliseringen gjort

Hvilke faktorer gør at folk husker eller glemmer hvor et givent billede eller sæt af billeder er?